

Diplomová práce

Marie Mládková: Důvěra: předpoklad pro lidský a náboženský růst

Posudek oponenta

Autorka si zvolila téma na pomezí pedagogiky a psychologie a pojala ho i z pohledu křesťanské víry, tedy i jako téma teologické. To je jistě možné a chvályhodné, jen by bylo dobré v textu více rozlišovat to, co je „majetkem“ a výsledkem činnosti obecných humanitních věd (pedagogiky, psychologie) a co je křesťanské specifikum či proprium. Teologie se jistě může snoubit s pedagogikou a psychologií, nepatří k nim ale automaticky u všech a všude. Podobně by recenzent uvítal jasnější vymezení pojmu důvěry: kdy je míněna obecná schopnost důvěřovat (a do jaké míry lze takto obecně o důvěře mluvit) a kdy jde o důvěru konkrétně k někomu (je např. známá korelace mezi důvěrou k rodičům a pozdější důvěrou k Bohu, která ale nemusí stejně platit například pokud půjde o důvěru k veřejnému činiteli).

Oponentovi se příliš nelíbí kapitola 4 : Důvěra v pohledu teologie. Teologická práce totiž není totéž, co sběr citátů a jejich vhodné sestavení, ať už jsou biblické nebo jiné a zde je text příliš složen citáty. (Také nevím, proč se autorka nedrží běžného jazykového úzu, když nebude mluvit o pravidlech, a píše Lásky, Víry, Důvěry s velkým začátečním písmenem uprostřed věty). Potom se stane, že v závažné kapitole 4.6 Důvěra v utrpení nás autorka obdaří řadou vlastních sentencí (opravdu lze dění ve světě charakterizovat jednou větou jako „neustálý boj mezi dobrem a zlem“ ?), dále Jobovým příběhem a řadou standardních vět, typu „v největší tísní života je nám Bůh nejbližší“, které není radno říkat skutečně trpícím lidem!, ale nenapíše vlastně, na čem stojí naděje křesťana v utrpení a nedospěje k základu křesťanské naděje, kterým je přece jen vzkříšení.

Oponentovi není zřejmé, proč se vlastně autorka zabývá důvěrou ve věku, který dětství a školní věk přesahuje, kde o základní budování důvěry nejde (a tyto kapitoly jsou bohužel obsahově dost slabé, případně o důvěře nemluví – viz např. 5.6.1 Manželství) a když už, tak se nezmiňuje o situacích dospělých, kde byla v budování důvěry v dětství značná manka (a to jak, známo, nejsou vůbec vzácné případy). Nemluví o vybudování „bazální nedůvěry“ cestou špatných představ o Bohu, vštípených člověku v dětství (každý zpovědník a mnohý psycholog by mohl vyprávět...). Zkrátka k úplnému obrazu přece jen patří i „odvrácená tvář“, nejen vykreslení ideálního stavu.

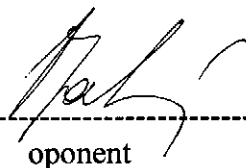
Ačkoliv se práce opírá o odbornou literaturu (bohužel v oblasti teologie téměř jen slovníkového typu, což je znát!), autorka se nevyvarovala „kazatelských“ a „neomylných“ vsuvek, kdy je najednou uváděno nějaké závažné tvrzení poněkud bez souvislosti a zcela bez odůvodnění (hned prvá slova úvodu, nebo str. 52,55 a jiné).

Pokud jde o výzkum, je zřejmě metodicky správně veden (ale že by toto u nás ještě nikdo nezkoumal? - vrtá červíček pochybnosti – nikde se o tom autorka nezmiňuje). A ještě jedna otázka, vzhledem k první hypotéze, zda totiž u dětí mladšího školního věku lze mluvit o „přímé“ (bezprostřední) důvěře Bohu, protože je obvyklé, že v tomto věku je ještě celý vztah k Bohu velmi propleten se vztahem k dospělým (zejména rodičům) a není od vztahu k nim dost separován.

Autorce lze jistě pogratulovat k objemu odvedené práce a ke snaze podtrhnout skutečně kardinální význam důvěry zejména v dětství. Nicméně by bylo možné jí i doporučit, aby byla ochotna vidět svět trochu méně černobíle a neztrácela odvahu, je-li třeba se vyrovnávat i se stinnými stránkami lidské existence a to jinak, než jejich prostým ponížením nebo odmítnutím. Tím oponent reaguje spíš na „spodní tón“ práce, který si troufá vnímat, než na prvoplánový dojem.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 30.10.2007

oponent